

ANNUAL NUSAKH VILNE MEMORIAL PROGRAM



YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

September 11, 2022 | 1:00pm

Join us in commemorating the Jewish community of Vilna through poetry, music, and presentation. This year, Justin Cammy will discuss the poetic legacy of *Yung-vilne* and Avrom Sutzkever using an archival document as his launching point. A mini concert featuring musical settings of poetry of Avrom Sutzkever by Lazar Weiner, Henech Kon, Majer Bodanski, Judith Shatin, and Alex Weiser performed by Adrian Rosas and Ya-Jhu Yang will follow Cammy's presentation.

Co-sponsored by Nusakh Vilne and Lithuanian Culture Institute



PROGRAM

יידישע ווערטער | Yiddish Words

אונטער דינע ווייסע שטערן | Beneath Your White Stars

פּאָעזיע | Poetry

וויטער און וויטער | Vayter un Vayter

1.

עס קלאַפּן די שליפּן | My Temples Are Throbbing

2.

שפּילצייג | Toys

3.

ווער וועט בלייבן? | Who Will Last?

יידישע ווערטער | Yiddish Words

MUSIC BY MAJER BODANSKI

from *Laughter Beneath the Forest: Poems from Old and Recent Manuscripts*

ווי שטערן ווי ציגעלעך האָבן אין פֿעלד זיך געפֿאַשעט,
ווי חומשדיק האָבן די קינדער גערוישט און גערש"ט,
ווי אויסגעפיקט האָבן זיך יידישע ווערטער און שטראַלן,
אַצינד איז דאָס ליכט אַ רוינע ווי ס'ווינען שאַקאַלן.

פֿאַרזונקענע שיפֿן אין ים קאָנען לאָזן אַ סימן,
אַז עמעצער זאָל צווישן היפּישן-מעסערס דערשווימען
צו זייערע אוצרות און ברענגען פֿון דעם — זיין באַשערטער,
נאָר ס'זענען פֿאַרזונקען אָן סימן די יידישע ווערטער.

פֿאַראַן אַזאַ צייט אָדער אומצייט פֿון תּחית-המתים
און דאָרטן דערזע איך: ווי קינדערלעך אונטער טליתים
באַוועגן זיך יידישע ווערטער וואָס זענען פֿאַרזונקען
און ליכטיק ווערט פּלוצעם די זונשין פֿון זייערע פֿונקען.

Where stars, like little goats, went out to pasture,
where, biblically, the children murmured and clamored,
where Yiddish words emerged freshly hatched in rays of light,
now is that light a ruin where jackals live.

Sunken ships in the sea can give up a sign,
so that someone may swim between sharks' fins
straight to their treasures and draw from it their fated other,
but the Yiddish words are absorbed without a trace.

In the time or non-time of the resurrection of the dead.
And there I catch a glimpse of the Yiddish words in rapture:
like children stirring under prayer shawls
and the sunshine of those sparks grows suddenly light.

Translation by Clair Padgett

אונטער דיײַנע װײַסע שטערן Beneath Your White Stars

MUSIC BY AVROM BRUDNO, ARRANGED BY HENECH KON

and

MUSIC BY LAZAR WEINER

אונטער דיײַנע װײַסע שטערן
שטרעק צו מיר דיין װײַסע האַנט.
מײַנע װערטער זײַנען טרערן
װילן רוען אין דיין האַנט.
זע, עס טונקלט זייער פֿינקל
אין מיין קעלערדיקן בליק.
און איך האָב גאַרניט קיין װינקל
זיי צו שענקען דיר צוריק.

און איך װיל דאָך, גאָט געטרײַער,
דיר פֿאַרטרויען מיין פֿאַרמעג.
װיל עס מאַנט אין מיר אַ פֿייער,
און אין פֿייער — מײַנע טעג.
נאָר אין קעלערן און לעכער
װײַנט די מערדערישע רו.
לויף איך העכער, איבער דעכער
און איך זוך: — װוּ ביסטו, װוּ?

נעמען יאָגן מיך משונה
טרעפּ און הויפֿן מיט געװאָי.
הענג איך — אַ געפלאַצטע סטרונע
און איך זינג צו דיר אַזוי:
אונטער דיײַנע װײַסע שטערן
שטרעק צו מיר דיין װײַסע האַנט.
מײַנע װערטער זײַנען טרערן
װילן רוען אין דיין האַנט.

Beneath your white stars
Extend your white hand to me.
My words are tears
That want to rest in your hand.

Look, their light is dimmed,
And from the depths of my cellar
I have no way
To give you words that shine.

Yet I want, dear God,
To entrust what I possess to you.
The fire within me demands it,
The first within me — my days.

But in the cellars and the sewer
Murderous quiet screams.
I run — higher — over rooftops
And I search: where are you? Where?

Madness chases me —
Stairways and courtyards full of wailing
I hang — a ruptured string —
And that is how I sing to you.

Beneath your white stars
Extend your white hand to me.
My words are tears
That want to rest in your hand.

פּאָעזיע | Poetry

MUSIC BY ALEX WEISER

אַ טונקל פּיאָלעטע פֿלויים
די לעצטע אויפֿן בוים,
דין-הייטלדיק און צאַרט ווי אַ שוואַרצאַפל,
וואָס האָט ביי נאַכט אין טוי געלאָשן
ליבע, זעונג, צאַפל,
און מיטן מאַרגן-שטערן איז דער טוי
געוואָרן גרינגער –
דאָס איז פּאָעזיע. ריר זי אָן אַזוי
מען זאָל ניט זען קיין סימן פֿון די פּינגער.

A dark violet plum,
the last one on the tree,
thin-skinned and delicate as the pupil of an eye,
that in the dew at night blots out
love, visions, shivering,
and then at the morning star the dew
grows weightless:
That is poetry. Touch it so lightly
that you don't leave a fingerprint.

Translation by Chana Bloch

Vayter un Vayter | ווייטער און ווייטער

MUSIC BY JUDITH SHATIN

1. My Temples Are Throbbing | עס קלאַפן די שלייפן

from *In the Forest*

עס קלאַפן די שלייפן —
גאַלאַפּ, גאַלאַפּ:
צוויי רייטער, צוויי רייטער,
באַהאַרנט,
באַשפּאַרנט,
זיי יאַגן זיך, יאַגן
דורך שאַרבן און קאַפּ.

איין רייטער איז ווייס און דער אַנדערער — שוואַרץ,
און ביידע אין רינגען פֿון גבורה באַפּאַנצערט.

דער ווייסער איז פֿריידיק, דער שוואַרצער — פֿאַרצאַרנט,
דער שוואַרצער — אַהינטער, דער ווייסער — פֿון פֿאַרנט.
שוואַרצווייס און ווייסשוואַרץ איבער ביימער און כוואַליעס;
ווייסשוואַרטץ און שוואַרצווייס ווי די פֿאַרבן פֿון טלית.

דער ווייסער — ער יאַגט מיט אַ זוניקער פֿאַנע,
דער שוואַרצער — ספּנה, ספּנה, ספּנה.

דער ווייסער — ער רייט אין אַ ליכטיקער ריכטונג,
דער שוואַרצער פֿאַרלעשט יעדן פֿונק, יעדע ליכטונג.

קליפקלאַפּ און קליפקלאַפּ
נאַכן גורלס באַפֿעל,
צוויי רייטער, וואָס רייטן
צו איינציקער שוועל.

און קומען צו איינציקער שוועל קען בלויז איינער.
(דער ווייסער, דער ווייסער?)
דער שוואַרצער, דער שוואַרצער?
עס בלינדן די אויגן, עס קנאַקן די ביינער).

ווי ווינטיקע רייפן
פֿון שטורעם געקליקלט —
עס יאָגן די רייטער
דורך קלאַפּיקע שלייפן
אַלץ ווייטער און ווייטער.

און ווער עס וועט קומען דער ערשטער,
און ווער עס וועט זיין דער באַהערשטער,
וועט ווערן פֿאַרשריבן
מיט בלוט
איבער גראָזן און קרייטער.

My temples are throbbing —
Gallop, gallop:
Two riders, two riders,
Each dashes,
Each whirs,
Through skull and through head,
With horns and spurs.

One rider is white and the other is black,
Both armored like heroes, no slip and no slack.

The white one is joyous, the black — is in wrath.
The white is up front and the black — is like death.

Blackwhite and whiteblack — over trees, over gullies;
Whiteblack and blackwhite — like the hues of a tallis.

The white — with a sunny flag of a ranger,
The black one — danger, danger, danger.

The white one rides off in direction of light,
The black will extinguish each spark, he is night.

Clipclop and clipclop,
By destiny's will,
Two riders are riding
To a single sill.

To the only sill only one will arrive.
(The white one, the white?
The black one, the black?
The eyes are blinded, the bones crack.)

Rolled by the storm,
Two hoops in the rain —
Two riders that run
Through throbbing brain —
On and on.

And the one who arrives,
And the one who accedes —
Will be written
With blood
Over grasses and weeds.

Translation by Barbara and Benjamin Harshav

2. שפילצינג | Toys

דיינע שפילצינג, מיין קינד, האַלט זיי טייער,
דיינע שפילצינג נאָך קלענער ווי דו.
און ביי נאַכט, ווען ס'גייט שלאָפֿן דאָס פֿייער,
מיט די שטערן פֿון בוים דעק זיי צו.

לאָז דעם גאָלדענעם פֿערדעלע נאָשן
די פֿאַרוואַלקנטע זיסקייט פֿון גראָז.
און דעם ייִנגל טו אָן די קאַמאַשן
ווען דער אָדלער פֿון ים גיט אַ בלאָז.

און דיין ליאַלקע טו אָן אַ פּאַנאַמע,
און אַ גלעקעלע גיב איר אין האַנט.
ווייל ס'האַט קיינער פֿון זיי ניט קיין מאַמע,
און זיי וויינען צו גאַט ביי דער וואַנט.

האַב זיי ליב, דיינע קליינע בת-מלכהס,
איך געדענק אַזאַ טאַג — ווי און ווינד —
זיבן געסלעך און אַלע מיט ליאַלקעס
און די שטאַט איז געווען אָן אַ קינד.

My daughter, you must care for your toys,
Poor things, they're even smaller than you.
Every night, when the fire goes to sleep,
Cover them with the stars of the tree.

Let the golden pony graze
The cloudy sweetness of the field.
Lace up the little boy's boots
When the sea-eagle blows cold.

Tie a straw hat on your doll
And put a bell in her hand.
For not one of them has a mother,
And so they cry out to God.

Love them, your little princesses —
I remember a cursed night
When there were dolls left in all seven streets
Of the city. And not one child.

Translation by Chana Bloch

3. ווער וועט בלייבן? | Who Will Last?

from *Poems from a Diary*

ווער וועט בלייבן, וואָס וועט בלייבן? בלייבן וועט אַ ווינט,
בלייבן וועט די בלינדקייט פֿונעם בלינדן וואָס פֿאַרשווינדט.
בלייבן וועט אַ סימן פֿונעם ים: אַ שנירל שוים,
בלייבן וועט אַ וואַלקנדל פֿאַרטשעפעט אויף אַ בוים.

ווער וועט בלייבן, וואָס וועט בלייבן? בלייבן וועט אַ טראַף,
בראשיתדיק אַרויסצוגראָזן ווידער זיין באַשאַף.
בלייבן וועט אַ פֿידלרויז לכבֿוד זיך אַליין,
זיבן גראָזן פֿון די גראָזן וועלן זי פֿאַרשטיין.

מער פֿון אַלע שטערן אַזש פֿון צפֿון ביז אַהער,
בלייבן וועט דער שטערן וואָס ער פֿאַלט אין סאַמע טרער.
שטענדיק וועט אַ טראַפֿן וויין אויך בלייבן אין זיין קרוג.
ווער וועט בלייבן, גאַט וועט בלייבן, איז דיר ניט גענוג?

Who will last? And what? The wind will stay,
and the blind man's blindness when he's gone away,
and a thread of foam — a sign of the sea —
and a bit of cloud snarled in a tree.

Who will last? And what? A word as green
as Genesis, making grasses grow.
And what the prideful rose might mean,
Seven of those grasses know.

Of all that northflung starry stuff,
the star descended in the tear will last.
In its jar, a drop of wine stands fast.
Who lasts? God abides — isn't that enough?

Translation by Cynthia Ozick

ABOUT THE PARTICIPANTS

JUSTIN CAMMY is professor of Jewish Studies and World Literatures at Smith College. An alum of YIVO's Uriel Weinreich Yiddish Summer Program and a past recipient of YIVO's Dina Abramowicz Emerging Scholar fellowship, he also serves as on-site summer director of the Naomi Praver Kadar International Yiddish Summer Program at Tel Aviv University. Cammy is a leading expert on the interwar Yiddish literary group Young Vilna. His translation of Abraham Sutzkever's *From the Vilna Ghetto to Nuremberg* (McGill-Queen's) was a finalist for the 2021 National Jewish Book Award.

Hailed by the *New York Times* as “a stalwart bass-baritone with a burnished voice” and in *Opera News* as a “mellifluous bass-baritone [with] theatrical flair,” ADRIAN ROSAS is an artist with “impressive experience and talent” (*The Boston Globe*). He has had the opportunity to perform with major North American opera houses; newly written works with Opera Theatre of St. Louis, Detroit Opera, American Lyric Theater, American Opera Projects, and the SEM Ensemble; and as a soloist at Carnegie Hall, Alice Tully Hall, The Kennedy Center, and The Library of Congress. Adrian holds a master's degree from The Juilliard School.

Composer and pianist YA-JHU YANG holds a bachelor's degree from the National Taiwan Normal University and graduate degrees from the Manhattan School of Music and the Curtis Institute of Music. Ms. Yang is currently the associate music director and conductor of the Pennsylvania Girlchoir. Ms. Yang has given recitals at churches in the New York, Philadelphia, and Delaware areas to benefit church missions and arts organizations. In 2016, Ms. Yang and her husband Sheridan Seyfried started “Celtic to Classical,” a summer concert series based in Lewes, Delaware, to produce fun, engaging, and genre-eclectic concerts.

This program was made available through the generosity of our donors and supporters. YIVO depends on donations to underwrite our public programs and to fulfill our mission.

You can support YIVO by visiting yivo.org/Support or by filling out one of our pledge cards.

Thank you!

YIVO BOARD OF DIRECTORS

Chair: Ruth Levine | **Vice Chair:** Irene Pletka

Edward Blank	Jacob Morowitz	Warren Stern
Martin Flumenbaum	Elisa New	Deborah Veach
Emil Kleinhaus	Ilya Prizel	Harry Wagner
Chava Lapin	Jon Richmond	
Leo Melamed	Bruce Slovin*	* <i>Chairman Emeritus</i>

Jonathan Brent, *Executive Director and CEO*
Melissa S. Cohen, *Chief Development Officer*
Alex Weiser, *Director of Public Programs*



The YIVO Institute for Jewish Research is dedicated to the preservation and study of the history and culture of East European Jewry worldwide. For nearly a century, YIVO has pioneered new forms of Jewish scholarship, research, education, and cultural expression. Our public programs and exhibitions, as well as online and on-site courses, extend our global outreach and enable us to share our vast resources. The YIVO Archives contains more than 23 million original items and YIVO's Library has over 400,000 volumes—the single largest resource for such study in the world.

yivo.org | info@yivo.org